

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİ

İKİNCİ BÖLÜM

KABUL EDİLEMEZLİK HAKKINDA KARAR

Başvuru no: 21903/05

Vahti KAHVECİ / Türkiye

Başkan,

Ledi Bianku,

Hâkimler,

Nebojša Vučinić,

Jon Fridrik Kjølbro,

ve *Yazı İşleri Müdür Yardımcısı* Hasan Bakırcı'nın katılımıyla 9 Ocak 2018 tarihinde Komite halinde toplanan Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (İkinci Bölüm),

31 Mayıs 2005 tarihinde yapılan yukarıdaki başvuruyu göz önüne alarak, Davalı Hükümet tarafından ibraz edilen görüşleri ve bu görüşlere cevaben başvuran tarafından ibraz edilen görüşleri dikkate alarak,

Gerçekleştirilen müzakerelerin sonucunda aşağıdaki kararı vermiştir:

© T.C. Adalet Bakanlığı, 2019. Bu gayri resmi çeviri, Adalet Bakanlığı, İnsan Hakları Dairesi Başkanlığı tarafından yapılmış olup, Mahkeme açısından bağlayıcılığı bulunmamaktadır. Bu çeviri, davanın adının tam olarak belirtilmiş olması ve yukarıdaki telif hakkı bilgisiyle beraber olması koşulu ile Adalet Bakanlığı, İnsan Hakları Dairesi Başkanlığına atıfta bulunmak suretiyle ticari olmayan amaçlarla alıntılanabilir.

OLAYLAR

1. Başvuran Vahti Kahveci 1947 doğumlu bir Türk vatandaşı olup İstanbul'da ikamet etmektedir. Mahkeme önünde Ankara Barosuna bağlı Avukat B.Doğan tarafından temsil edilmiştir.

2. Türk Hükümeti ("Hükümet") ise kendi görevlisi tarafından temsil edilmiştir.

A. Davanın Koşulları

3 Davanın konusu, taraflarca ifade edildiği şekliyle aşağıdaki gibi özetlenebilir:

4. Başvuran, 16 Aralık 1999 tarihinde Egebank isimli özel bir bankada hesap açmıştır. Egebank'ın yönetimi ve denetimi 22 Aralık 1999 tarihli bir karar ile Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonuna ("TMSF") devredilmiştir. Başvuran 17 Ocak 2000 tarihinde hesabında bulunan tasarruflarını çekmeyi talep ettiğinde, söz konusu hesapların Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti ("KKTC") bulunan offshore hesapta bulunması sebebiyle tasarruflarını alamayacağı ve TMSF'nin hesabında bulunan tasarrufların güvence altına alınması bakımından hiçbir sorumluluğu bulunmadığı hususunda bilgilendirilmiştir.

5. Başvuran, 21 Aralık 2000 tarihinde, Ankara Ticaret Mahkemesi önünde dava açmıştır. Başvuran dilekçesinde, Egebank'ın bir şubesine yatırdığı tasarruflarının Bankacılık Kanunu uyarınca Devlet güvencesi altında olduğunu savunmuştur. Başvuran, bu nedenle, parasının kendine ödenmesini istemiştir.

6. İki bilirkişi raporu, yargılamalar sırasında sırasıyla 3 Eylül 2000 ve 7 Mayıs 2003 tarihinde ilgili mahkemeye verilmiştir. İlk rapordaki bilirkişi, başvuranın parasının "KKTC'de" bulunan bir offshore hesaba aktarılacağına dair hiçbir bilgisinin olmadığından dolayı TMSF'nin

başvurana parasını geri vermesi gerektiğini belirtmiştir. TMSF, söz konusu bilirkişi raporuna itiraz etmiş ve başvuranın 16 Aralık 1999 tarihinde bir banka hesabı açtığını ve aynı gün içerisinde Egebank'ta bulunan paranın "KKTC'de" bulunan bir hesaba aktarılmasını özel olarak talep ettiğini gösteren ek belgeleri ilgili mahkemeye ibraz etmiştir. Bu bağlamda, başvurana söz konusu offshore hesabının hesap cüzdanı verilmiştir. İkinci bilirkişi, iki yeni belgeye dayanarak, başvuranın %78'e kadar çıkan daha yüksek faiz oranlarını elde etmek için parasını offshore hesaba aktarıldığı konusunda bilgisinin olduğu sonucuna varmıştır. Aynı zamanda, bilirkişi başvuranın belirtilen zamanda söz konusu transfere karşı bir itirazda bulunmadığını ve bu nedenle "KKTC'ye" kayıtlı olan Egebank Offshore Limited Şirketinden parasının ödenmesini talep etmesi gerektiğini belirtmiştir.

7. Ankara Ticaret Mahkemesi, ikinci bilirkişi raporuna dayanarak ve dava dosyasında bulunan belgeleri dikkate alarak 12 Haziran 2003 tarihinde başvuranın davasını reddetmiştir. Ankara Ticaret Mahkemesi, Egebank'ı devralan yeni kuruluşun, "KKTC" yasaları uyarınca kurulan Egebank Offshore Limited Şirketinde bulunan tasarruflardan sorumlu tutulamayacağına karar vermiştir.

8. Diğer bir taraftan, TMSF, Egebank'ı ilkin Sümerbank ile ve daha sonra Oyakbank ile birleştirmeye karar vermiştir. Sonuç olarak, Oyakbank davalarda bir taraf haline gelmiştir.

9. Başvuran, ilk derece mahkemesinin delilleri doğru değerlendirmedeğini ve yasayı yanlış yorumladığını iddia ederek söz konusu karar aleyhinde temyiz başvurusunda bulunmuştur.

10. Yargıtay, 12 Haziran 2003 tarihinde Ankara Ticaret Mahkemesinin gerekçesini onaylayarak kararı onamıştır. Yargıtay, dava dosyasında bulunan belgeler temelinde başvuranın isteyerek offshore hesabı açtığını ve parasının buraya transferi için özel talimat verdiğini tespit etmiştir. Yargıtay, bu nedenle, TMSF'nin ya da Oyakbank'ın, Egebank'tan bağımsız

bir kuruluş olan Egebank Offshore Limited Şirketinde bulunan bir hesaptan sorumlu tutulamayacağı sonucuna ulaşmıştır.

11. Yargıtay, 4 Şubat 2005 tarihinde başvuranın temyiz talebini reddetmiştir.

B. İlgili İç Hukuk ve Uygulama

12. Egebank'ta bir hesap sahibi tarafından 12 Haziran 2002 tarihinde açılan bir davada, Trabzon Asliye Hukuk Mahkemesi ilk olarak davayı kabul etmiş ve TMSF'nin hesap sahibinin kaybını karşılaması gerektiğine hükmetmiştir (2000/302E, 2002/174K). Ardından, Yargıtay 10 Mart 2003 tarihinde söz konusu offshore hesapların Devlet güvencesi altında olmadığına ve TMSF'nin offshore hesap sahiplerinin maruz kaldığı kayıplardan sorumlu tutulamayacağına karar vererek ilk derece mahkemesinin kararını bozmuştur. Yargıtay, davacının "KKTC" yasaları uyarınca kurulan offshore şirketi aleyhinde dava açması gerektiğini kaydetmiştir (2002/9495E, 2003/2087K). Ardından, Trabzon Asliye Hukuk Mahkemesi 16 Şubat 2004 tarihinde Egebank ve Egebank Offshore Limited Şirketinin farklı kuruluşlar olduğuna ve TMSF'nin offshore hesaplarda bulunan tasarruflardan sorumlu tutulamayacağına hükmederek davayı reddetmiştir (no. 2004/26E, 2004/75K).

13. TMSF'nin devraldığı bir diğer banka olan Yurtbank'ta bir hesap sahibinin açtığı davada, Ankara Ticaret Mahkemesi 13 Mart 2002 tarihinde hesap sahibine, parası offshore hesapta olsa dahi ödeme yapılması gerektiğine hükmederek davayı ilkin kabul etmiştir (karar no. 2000/997E, 2002/95K). Yargıtay bu kararı 8 Mart 2002 tarihinde bozmuştur (no. 2002/6877E, 2002/10121K). Yargıtay, offshore hesapların Türk mevzuatında güvence altına alınmadığını ve yabancı bir ülkede offshore hesap açarak davacının ilgili riskleri kabul ettiğini değerlendirmiştir. Ardından, Ankara Ticaret Mahkemesi 25 Haziran 2003 tarihinde Yargıtayın

kararına uyarak davanın reddine karar vermiştir (no. 2003/259E, 2003/393K). Yargıtay, bu kararı 14 Ekim 2004 tarihinde onamıştır (2003/13303E, 2004/9824K).

ŞİKÂYETLER

14. Başvuran, Sözleşme'nin 6 ve 14. maddelerine dayanarak ulusal mahkemelerin benzer davalarda çelişen kararlar vermesi dolayısıyla adil yargılanma hakkının ihlal edildiği hususunda şikâyette bulunmuştur.

15. Başvuran ayrıca, Sözleşme'ye Ek 1 No'lu Protokolün 1. maddesi uyarınca yerel mahkemelerin adil olmayan ve keyfi kararlarının bir sonucu olarak, mal ve mülk dokunulmazlığı hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

16. Başvuran, Sözleşme'nin 4 ve 5. maddeleri kapsamında keyfi mahkeme kararları dolayısıyla hayatı boyu biriktirdiği tasarruflarından olduğunu iddia etmiştir. Bu bağlamda, başvuran Sözleşme'ye Ek 1 No.lu Protokol'ün 2. maddesine dayanarak yaşadığı mali sıkıntılar nedeniyle çocuklarının üniversite öğretimini tamamlamada zorluklar yaşadıklarını belirtmiştir.

17. Son olarak, başvuran Sözleşme'nin 6. maddesi kapsamında yargılamaların adilliği ve aşırı uzun olması konusunda şikâyette bulunmuştur.

HUKUKİ DEĞERLENDİRME

A. Ulusal mahkemelerin verdiği çelişkili kararlara ilişkin şikâyet hakkında

18. Başvuran, ulusal mahkemelerin benzer davalarda birbiri ile çelişen kararlar verdiğini ve bu nedenle adil yargılanma hakkının ihlal edildiğini belirtmiştir. Başvuran, bu bağlamda, Sözleşme'nin 6 ve 14. maddelerine dayanmıştır.

19. Hükümet bu taleplere itiraz etmiştir. Öncelikle, Hükümet Yargıtay Kanunu'nun 45. maddesi uyarınca başvuranın içtihadın birleştirilmesi talebinde bulunabileceğini belirterek başvurunun bu kısmının iç hukuk yollarının tüketilmemiş olması sebebiyle reddedilmesi gerektiğini kaydetmiştir.

20. Mahkeme, başvurunun bu kısmının sadece Sözleşme'nin 6. maddesi kapsamında değerlendirilmesi gerektiği kanaatindedir. Mahkeme, ayrıca, Hükümetin iç hukuk yollarının tüketilmediğine dair ilk itirazının, başvuranın şikâyeti her halükarda aşağıda verilen gerekçelerden dolayı kabul edilmez olduğu için incelemeye gerek olmadığı görüşündedir.

21. Mahkeme ayrıca, ulusal mahkemelerin yerine geçme gibi bir görevi olmadığını yinelemektedir. İç mevzuatın yorumlanmasından kaynaklanan sorunları çözme görevi öncelikli olarak ulusal makamlara aittir. Mahkemenin görevi ise bu tarz yorumlamaların Sözleşme ile uyumlu olup olmadığını doğrulamaktır (bk. *Nejdet Şahin ve Perihan Şahin/Türkiye* [BD], no. 13279/05, § 49, 20 Ekim 2011). Mahkeme, ayrıca, ülkesel yargı yetkisi olan yargılama ve temyiz mahkemeleri ağına dayanan bir hukuk sisteminde çelişen mahkeme kararlarının olma olasılığının oldukça doğal olduğunu kabul etmektedir. Bu tarz farklılıklar aynı mahkeme içerisinde de gerçekleşebilir. Ancak, bu hususun başlı başına Sözleşme ile çeliştiği

düşünülemez (bk. yukarıda anılan *Nejdet Şahin ve Perihan Şahin/Türkiye*, § 51).

22. Mahkeme, yukarıda anılan ilkeler ışığında, başvuranın andığı iki dava olan Trabzon Asliye Hukuk Mahkemesi ve Ankara Ticaret Mahkemesi önünde (bk. yukarıda anılan 12 ve 13. paragraflar) derdest olan yargılamaları incelemiştir. Her ne kadar ilk derece mahkemeleri ilk olarak davaları kabul etse de iki davada da daha sonra Yargıtay birbiri ile tutumlu kararlar vererek offshore hesaplarının Türk yasaları uyarınca Devlet güvencesi altında olmadığı gerekçesiyle söz konusu kararları bozmuştur. Sonuç olarak, iki dava da reddedilmiştir.

23. Mahkeme, somut davanın kendine has koşulları altında ulusal mahkemelerin benzer davalarda birbiri ile çelişkili kararlar verildiğini gözlemlemediğini not etmektedir. Dolayısıyla, Mahkeme, başvurunun bu kısmının, açıkça dayanaktan yoksun olduğu ve Sözleşme'nin 35 §§ 3 ve 4 maddesi uyarınca reddedilmesi gerektiği sonucuna varmıştır.

B. Sözleşme'ye Ek 1 No.lu Protokol'ün 1. maddesi kapsamındaki şikâyet

24. Başvuran, Sözleşme'ye Ek 1 No.lu Protokol'ün 1. maddesi kapsamında ulusal mahkemelerin iç hukuku yanlış yorumlamasının ve delilleri değerlendirmesinin Sözleşme'ye Ek 1 No.lu Protokol'ün 1. maddesinin ihlalini teşkil ettiğini ibraz etmiştir.

25. Mahkeme, Devletin yargı sistemi aracılığıyla başvuranın haklarının ve yükümlülüklerinin belirlenmesi için bir yargı yeri sağlamasının kendiliğinden Sözleşme'ye Ek 1 No.lu Protokol'ün 1. maddesi kapsamında Devlete sorumluluk yüklediğini kaydetmektedir (bk. *Voyager Limited/Türkiye* (k.k), no. 35045/97, 4 Eylül 2001). Bazı durumlarda, örneğin mahkeme kararlarının mülkiyete keyfi veya orantısız bir müdahale teşkil etmesi nedeniyle bu tür belirlemelerin yol açtığı zararlardan ötürü

Devletin sorumlu tutulması mümkün olsa da, bu davada böyle bir durum söz konusu değildir. Mahkeme, Sözleşme'nin 6 § 1 maddesi kapsamındaki bulgularına (bk. yukarıdaki 22 ve 23. paragraflar) atıfta bulunarak, ulusal mahkemelerin yaptığı değerlendirmenin keyfi olduğunun ya da açıkça makul olmadığı düşünülmemeyeceği kanaatindedir.

26. Başvurunun bu kısmı açıkça dayanaktan yoksun olup, Sözleşme'nin 35 §§ 3 ve 4 maddesi uyarınca reddedilmelidir.

C. Diğer Şikâyetler

27. Başvuran son olarak, Sözleşme'nin 4, 5 ve 6. maddeleri ile Sözleşme'ye Ek 1 No.lu Protokol'ün 2. maddesi kapsamında ilave şikâyetlerde bulunmuştur.

28. Mahkeme, elinde bulunan tüm bilgi ve belgeler ışığında ve şikâyette bulunulan hususların yargı yetkisine girdiği ölçüde, söz konusu şikâyetlerin Sözleşme veya Ek Protokollerinde belirtilen hak ve özgürlüklerin ihlaline işaret etmediği sonucuna varmıştır. Dolayısıyla Mahkeme, söz konusu şikâyeti, Sözleşme'nin 35 §§ 3 (a) ve 4 maddeleri uyarınca açıkça dayanaktan yoksun olduğu gerekçesiyle reddetmektedir.

Bu gerekçelerle, Mahkeme, oy birliğiyle,

Başvurunun kabul edilemez olduğuna *karar vermiştir*.

İşbu karar, İngilizce dilinde tanzim edilmiş olup, 1 Şubat 2018 tarihinde tebliğ edilmiştir.

Hasan Bakırcı
Yazı İşleri Müdür Yardımcısı

Ledi Bianku
Başkan